

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา
ชื่อผู้เขียน	พรชนก ขาวรอด
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา มีขึ้นเพื่อให้การกู้ยืมเงินเป็นไปในทางที่ควร ไม่ให้มีการเอาเปรียบกัน โดยให้ผู้ชำระดอกเบี้ยตามอัตราสมควร และผู้ให้กู้ได้ผลตอบแทนจากการให้กู้ยืมเงินนั้น เพื่อประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย โดยกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา มีอยู่ด้วยกันหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา มีหลายประการด้วยกัน จึงควรต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ได้แก่ ผู้ให้กู้มักจะหลีกเลี่ยงการทำสัญญากู้ยืมเงิน โดยการไปทำสัญญาประเภทอื่นแทนเพื่อให้สามารถเรียกดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ตอบแทนได้เกินกว่าอัตราที่กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา กำหนดไว้ และในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใด โดยเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการกู้ยืมเงินที่มีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราโดยตรง และยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินรายย่อย ออกมาใช้บังคับเป็นการเฉพาะ โดยกฎหมายของต่างประเทศ เช่น สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศญี่ปุ่น ได้มีการป้องกันมิให้มีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา โดยการบัญญัติความหมายของคำว่า “ดอกเบี้ย” ไว้เป็นการเฉพาะเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงการไปใช้ถ้อยคำอื่นแทนคำว่า “ดอกเบี้ย” และประเทศญี่ปุ่นยังได้มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สามารถเรียกจากกันได้จาก การกู้ยืมเงิน ลดหลั่นกันไปตามจำนวนยอดเงินต้น โดยมีสามอัตราด้วยกัน หากกู้มากก็จะเสียดอกเบี้ยน้อย หากกู้น้อยก็จะเสียดอกเบี้ยมาก เพื่อมุ่งเน้นให้คนนำเงินไปใช้ในการลงทุนมากกว่านำไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่เกิดขึ้น ผู้เขียนจึงขอใคร่เสนอแนะ โดยมีการบัญญัติกฎหมาย โดยให้ความหมายของคำว่า “ดอกเบี้ย” และคำว่า “กู้ยืมเงิน” ไว้ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำอื่นแทนคำว่า

“ดอกเบ็ญ” และการหลีกเลี่ยงไปทำสัญญาประเภทอื่นแทนสัญญากู้ยืมเงิน และถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องมีการให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่มีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา อีกทั้งต้องให้ผู้เสียหายที่แท้จริงมีอำนาจฟ้องคดีความผิดฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราได้โดยตรง และเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานต้องมีการปรับปรุงแก้ไขระบบการสอบสวนโดยให้พนักงานอัยการเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนเพื่อให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนมากขึ้น รวมถึงต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน อันจะทำให้พนักงานสอบสวนมีความขวนขวายในการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น นอกจากนี้สำหรับคดีที่มีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ต้องให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีอาญาแทนผู้เสียหาย และท้ายสุดรัฐจะต้องมีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับเงินกู้รายย่อยขึ้นบังคับใช้โดยเฉพาะ

Thesis Title	Problems and Obstacles in the Enforcement of the Usury Laws
Author	Pornchanok Khaorod
Thesis Advisor	Associate Professor Paitoon Kongsomboon
Department	Law
Academic Year	2014

ABSTRACT

The usury law is enacted for the purpose of keeping the monetary loan ethical. It prevents the party to a loan from taking advantage of each other. For the benefit of both parties, interest at a moderate rate is allowed to be charged to the borrower and reward is allowed to be given to the lender in exchange for a loan. Laws relating to usury are, for example, Section 654 and Section 150 of the Civil and Commercial Code, the Act Forbidding the Charging of Interest at Excessive Rates B.E. 2475 (1932), and the Interest on Loans by Financial Institutions Act B.E. 2523 (1980).

Having studied, it is found that there are problems and obstacles needed to be solved and circumvented in order to enforce the usury law effectively. One of such problems and obstacles is an avoidance of making a loan agreement. The lender usually disguises a loan agreement with other types of contract so that he can charge interest or reward at the rate that is higher than the maximum rate specified by the usury law. The other is lack of special agency created to monitor usury and of special law governing retail loan. In order to prevent usury, the law of other countries, such as the Republic of Singapore and the State of Japan, provides the meaning of 'interest' so that the law covers 'interests' that are called by other names. In the State of Japan, the maximum interest rates chargeable for a monetary loan vary by amount of a loan. Three rates are set. If the amount of loan is high, the interest that is charged will be low. On the contrary, if the amount of loan is low, the interest that is charged will be high. It is so provided for the purpose of stimulating people to spend the loans on investment, rather than on luxury things.

In order to solve and circumvent the aforementioned problems and obstacles, the author, therefore, suggests that there should be a law providing clear definitions of 'interest' and 'monetary loan' so as to prevent avoidance of interest rate restriction by means of using words other than 'interest' and making contracts other than a loan agreement; that the state should have a duty to

provide knowledge of laws, especially those relating to usury, to the public; that the aggrieved person should be entitled to prosecute a lawsuit for usury by himself; that, for the purpose of collecting evidences, the inquiry procedure should be amended: the public prosecutor should be the chief of inquiry officials so that his power to conduct an inquiry is increased; that a committee should be appointed to control the performance of duty of the police official being an inquiry official and, consequently, to rouse the official to work harder; that the Consumer Protection Board, should be responsible for prosecuting usury on behalf of the aggrieved person; and that the state should enact the special law to regulate retail loan.